

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-4>

THE PHENOMENON OF OBSCENE LANGUAGE AS A DEVELOPMENT OF THE SPIRITUAL CRISIS OF MODERN YOUTH

ФЕНОМЕН НЕЦЕНЗУРНОЇ ЛЕКСИКИ ЯК РОЗВИТОК ДУХОВНОЇ КРИЗИ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Danilova O. S.   **Данілова О. С.**

*Candidate of Psychological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Practical and Clinical Psychology of
Odesa I. I. Mechnikov National University
Odesa, Ukraine*

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри практичної
та клінічної психології
Одеський національний університет
імені І. І. Мечнікова
м. Одеса, Україна*

Mendelo V. V.   **Мендело В. В.**

*Graduate Student at the Department of
Theory and Methods of Practical
Psychology
South Ukrainian National Pedagogical
University named after K. D. Ushinsky
Odesa, Ukraine*

*аспірантка кафедри теорії та методик
практичної психології
Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
м. Одеса, Україна*

Актуальність даної теми зумовлюється наявністю великої кількості молодих людей, які щодня вживають нецензурну лексику під час спілкування. Здебільшого це можна пов'язати з розвитком духовної кризи серед молоді, яка проявляється на особистісному, вольовому та інших рівнях виміру духовності і безпосередньо впливає як на окрему особистість, так і на суспільство в цілому. Причиною цього виступає комплекс проблем і викликів як внутрішніх, так і зовнішніх, серед яких війна, пандемія, політичні, економічні, екологічні проблеми тощо.

Мельничук І.Я. виділяє такі типові ознаки духовної кризи, «які може спостерігати практичний психолог у процесі взаємодії з клієнтом є байдуже ставлення до свого зовнішнього вигляду; посилення скарг на фізичне нездужання, втому, дратівливість; схильність до різкої зміни настрою; скарги на поганий сон; ізоляція від друзів і сім'ї; відмова від соціальної активності; надмірне відчуття тривоги і безнадійності; відсутність планів на майбутнє; втрата сенсу життя, надії, внутрішня порожнеча, болісні емоції, пригніченість, туга, відчай» [3, с. 48].

Це поширене явище спостерігається в молодих людей через перехід від підліткового віку до незалежної та відповідальної дорослості, що передбачає завершення фізичного, зокрема статевого, дозрівання та досягнення соціальної зрілості. Фазу дорослішання З. Фрейд описує як

період поновлення попередніх конфліктів (конфлікти попередніх фаз), Е. Еріксон як фазу кризи ідентичності чи дифузії ролей, Ж. Піаже як фазу формальних операцій. Поряд з цим відбувається глибока перебудова психіки, що визначається не тільки фізіологічними факторами, а значною мірою і психосоціальним впливом.

Як зазначають Діса О. та Чумак А., «з 24 лютого 2022 року серед українського народу міжособистісна комунікація зазнала значних парадоксальних трансформацій та змін: ненормативна лексика «легалізувалася» і почала широко розповсюджуватися на державних телеканалах, біл-бордах, в мобільних додатках, на поштових марках у вигляді антивійськових гасел та патріотичних виразів. З боку суспільства з'явилося толерантне ставлення до цього феномену, що, у свою чергу, свідчить про неоднорідність та багатофункціональність досліджуваного явища» [1, с. 71]. Тобто сприйняття суспільством вживання нецензурної лексики зміщується з визнання цього явища як проблеми, зустрічається більшою мірою толерантне ставлення до лихослів'я.

Нецензурна лексика – це мова, наповнена словами, які не схвалені цензурою, тобто які мають несхвальне з боку суспільства значення. Поняття ненормативної лексики включає соціальні жаргоні та слова, що відхиляються від загальноприйнятої норми, які супроводжують особливості перебігу соціалізації особистості.

Вживання нецензурної лексики дає змогу вивільнити емоції, зняти напруження, відчутти полегшення від психологічного напруження, яке супроводжує духовну кризу молодій людині. Це підтверджують результати нашого емпіричного дослідження, в якому взяли участь курсанти національного університету «Одеська морська академія» (68 хлопців). Учасники заповнили анкету щодо вживання ними нецензурної лексики та ролі, яку вона відіграє у їх житті.

За результатами проведеного дослідження можна стверджувати про:

1) наявність тенденції до збільшення частоти використання лихослів'я серед молоді, яке не лише є формою захисту, виявлення агресії, а й шкідливою звичкою, що формується під впливом соціального оточення (у 60% опитуваних);

2) вживання нецензурної лексики для більшості опитаних (у 80% опитуваних) є постійним, це норма у повсякденному спілкуванні як для них, так і для їх оточення;

3) через нецензурну лексику заміщується вербальне вираження емоцій, що відбувається несвідомо [2, с. 53].

Отже, вживання нецензурної лексики є шкідливою звичкою сучасної молоді, що має деструктивний характер і впливає не лише на психологічний стан людини, а й на усі сфери її життя. Не дивлячись на те, що цей феномен наразі є актуальною тенденцією, молодь знаходиться

на порозі духовного ренесансу, усвідомлюючи та долаючи згубність даного явища. У молодих людей наявне розуміння того, що акумулюючи свій духовний потенціал, можна досягти всіх поставлених у житті цілей.

Література:

1. Диса О., Чумак А. Психологічні особливості застосування ненормативної лексики у міжособистісній комунікації. *Психологічні перспективи*, 2022. Вип. 39. С. 69-86.

2. Кременчуцька М.К., Данілова О.С., Мендело В.В. Емпіричне дослідження стилю поведінки студентської молоді, схильної до шкідливих звичок. *Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського*, 2022. Т. 33 (72). № 2. С. 51-56.

3. Мельничук І.Я. Атрибути духовної кризи особистості. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Кропивницький: ФОП Піскова М.А., 2021. С. 47-49.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-5>

INFLUENCE OF COPING-STRATEGIES ON THE MENTAL WELL-BEING OF AN INDIVIDUAL

ВПЛИВ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ НА ДУХОВНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ

Dosksch S. S.

*Candidate of Psychological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Psychology Department
Yuriy Fedkovych National University of Chernivtsi
Chernivtsi, Ukraine*

Доскач С. С.

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

Harkavenko N.V.

*Candidate of Psychological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Psychology Department
Yuriy Fedkovych National University of Chernivtsi
Chernivtsi, Ukraine*

Гаркавенко Н. В.

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

У житті сучасної людини часто виникають складні життєві ситуації, які негативно позначаються на психічному благополуччі. Найчастіше проявляються нестійкі емоційні стани, що впливають на появу неспокою, хвилювань, різного виду переживань. Для їх попередження та